

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра політології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

Майя НІКОЛАЄВА

2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Загальна теорія політики
(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти: **Перший (бакалаврський)**
Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність: 052_Політологія
Освітня програма «Політологія»

ОНУ
Одеса
2022

Робоча програма дисципліни «Загальна теорія політики». Одеса: ОНУ,
2022. 27 с.

Розробник:

Григор'єв Олександр Віталійович – кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри політології.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політології

Протокол № 1 від "29" 08 2022 р.

Завідувач кафедри _____ (Василь ПОПКОВ)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Погоджено із гарантом ОПП/ОНП _____ Політологія _____
(підпис) М. М. (Марія МІЛОВА)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) _____ ФМВПС
Протокол № 1 від "30" 08 2022 р.
Голова НМК _____ (Олег ХОРОШИЛОВ)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри політології
Протокол № 1 від "28" 08 2023 р.
Завідувач кафедри _____ (Василь ПОПКОВ)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри політології
Протокол № _____ від "____" _____ 20__ р.
Завідувач кафедри _____ (Василь ПОПКОВ)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
<p>Загальна кількість кредитів – 10, з них Курсова робота - 2 кредити (60 годин)</p> <p>Загальна кількість годин – 300 Змістових модулів – 5</p>	<p>Галузь знань <u>05 «Соціальні та поведінкові науки»</u></p> <p>Спеціальність <u>052 «Політологія»</u></p> <p>Рівень вищої освіти: <i>Перший (бакалаврський)</i></p>	Обов'язкова	
		<u>ОК 20.1: Загальна теорія політики</u>	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		2-й	2-й
		<i>Семестр</i>	
		3-4-й	3-4-й
		<i>Лекції</i>	
		48 год.	24 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		48 год.	год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		144 год.	276 год.
		Вид контролю: залік, іспит	
<u>ОК 20.2:</u>			
ІНДЗ:			
КУРСОВА РОБОТА			
60 годин (2 кредити)			
Форма підсумкового контролю: Диф. залік			

Робоча програма навчальної дисципліни «**Загальна теорія політики**» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра спеціальності **052 «Політологія»**.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «**Загальна теорія політики**» є: засвоєння здобувачами вищої освіти теоретико-методологічних основ політики, що є важливою складовою частиною їх професійної підготовки та сприяє глибшому розумінню політичних відносин і процесів, що відбуваються в суспільстві, вирішенню актуальних проблем сучасної політичної науки; виховання політично грамотної особистості, яка здатна орієнтуватися в сучасних політичних явищах і подіях.

Основні завдання навчальної дисципліни:

- ✓ вивчення сутності, теорії та методології політики як сфери людської діяльності;
- ✓ формування навичок досліджувати політичну дійсність;
- ✓ набуття вмінь аналізувати теоретичні та інструментальні компоненти політичного знання.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких компетентностей та програмних результатів навчання:

Інтегральна компетентність:

ІК: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів політичної науки.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК04. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК06. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК01. Здатність використовувати категорійно – понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.

СК02. Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.

СК03. Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

СК04. Здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.

СК05. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

Програмними результатами навчання є:

РН01. Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.

РН03. Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності.

РН07. Розуміти історію, закономірності та етапи розвитку предметної сфери політології, знати її цінності та досягнення.

РН08. Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.

РН11. Застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.

РН12. Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

РН13. Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

РН14. Застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.

Освоюючи курс «Загальна теорія політики», здобувачі повинні:

ЗНАТИ:

- що вивчає «Загальна теорія політики»;
- яка сфера застосування цих знань;
- логіку теоретичного аналізу явищ політичного життя;
- зміст понять «концепція», «концептуальний підхід», «теорія» та їх співвідношення;
- зміст понять «політична субстанція», «політичний суб'єкт і об'єкт», «антиномія» суб'єктно-об'єктних відносин у політиці, «політичні відносини», «політичний процес», «політичне життя» та всіх інших, які вивчаються в кожній темі і відображають категоріальний апарат «Загальної теорії політики»;

- закони субстанціональні, структурно-організаційні, функціонально-динамічні, які розкривають найбільш сталі причинно-наслідкові зв'язки і відносини між суб'єктами політики;
- роль політичних інтересів і способів їх реалізації;
- значення політичної діяльності: її напрямків, форм, різновидів, методів, технологій у творенні політичної дійсності;
- основні концепції, концептуальні підходи й теорії відносно субстанціональних, структурно-інституційних, функціонально-динамічних регуляторів політики, які вивчаються в курсі і відображені в його програмі;
- роль і зміст духовних основ політичного життя, які обумовлюють політичну діяльність, або політичне відчуження;
- цивілізаційні критерії політичного життя.

ВМІТИ:

- оцінювати спрямованість і характер політичних процесів, дій політичних сил;
- охарактеризувати тип політичної, партійної системи, форму політичного правління, тип політичного режиму, тип республіки та інші способи функціонування політичних режимів;
- порівняти способи організації владних відносин і функцій в умовах різних форм політичного устрою;
- проаналізувати стан розвитку громадянського суспільства і його вплив на характер взаємовідносин між державою й громадянами;
- оцінити умови й тип діяльності політичної опозиції;
- проаналізувати політичну подію, явище, процес;
- дати оцінку діяльності політичних партій, їх лідерів, політичних еліт з точки зору їх, функціонального призначення;
- виявити стан легітимності влади, способи виходу з криз легітимності;
- уміти знаходити політичний компроміс;
- дотримуватись політичної толерантності;
- проявляти громадянську культуру у виборчому процесі;
- оцінювати діяльність суб'єктів політики з позиції цивілізованого захисту національного інтересу в міжнародних стосунках держави, у співвідношенні з нормами міжнародного права;
- аналізувати діяльність міжнародних і регіональних організацій по відношенню до проблем практичної політики перехідних суспільств;
- дати оцінку стану політичної комунікації у суспільстві.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Загальна теорія політики як навчальна дисципліна.

Тема 1.1. Політична наука: об'єкт вивчення і структурні компоненти.

Політична сфера життя суспільства: зміст, обсяг поняття. Типологія. Цивілізаційні ознаки політичного життя та функції. Політичне життя як об'єкт вивчення політичної науки. Поняття “політична наука” та її структура. Теоретичний та емпіричний рівні політичного знання. Інституціоналізація політичної науки.

Тема 1.2. Загальна теорія політики: предметна сфера й функції.

Теорія політики й визначення аспекту “загальна”. Об'єкт і предмет загальної теорії політики. Еволюція уявлень про зміст її предмета. Спільні риси і відмінності її предметної сфери із суміжними галузями політичного знання. Взаємозв'язок загальної теорії політики з прикладною політологією. Функції “загальної теорії політики” та сфера її застосування.

Тема 1.3. Логіка теоретичного аналізу предмету курсу.

Предмет “загальної теорії політики” у субстанційному, структурно-інституційному і функціонально-динамічному аспекті аналізу.

Духовні основи політики як компоненти предмета вивчення дисципліни “Загальна теорія політики”. Закони і категорії, їх, типологія.

Тема 1.4. Методи загальної теорії політики.

Поняття: науковий метод дослідження, його функції. Система методів “Загальної теорії політики”: загальнонаукові, логічні, конкретно-емпіричні. Поняття: кількісні і якісні методи та сфери їх адекватного застосування.

Тема 1.5. Поняття “концепція”, “концептуальний підхід” та їх співвідношення з поняттям “теорія”.

Сутність понять “концепція”, “концептуальний підхід”. Політичні принципи. Плюралістична природа сучасних політичних концепцій. Зміст і правова основа плюралізму. Основні сучасні концепції та співвідношення їх із теоріями як формами наукового знання в предметній сфері Загальної теорії політики.

Змістовний модуль 2. Субстанціональні проблеми “Загальної теорії політики”.

Тема 2.1. Поняття об'єкта й суб'єкта в політиці, їх взаємоперехід (антиномія).

Зміст понять “Об'єкт” і “Суб'єкт” політики. Типологія суб'єктів політики. Невпинна взаємодія суб'єкта і об'єкта в політиці – взаємоперехід, переміна містами і ролями (антиномія). Значення суб'єктно-об'єктної взаємодії у творенні політичних відносин і політичного життя. Поняття “політична субстанція”.

Тема 2.2. Політичні інститути як субстанціональна основа політики.

Поняття “політичний інститут”. Концепції “нового інституціоналізму” (Д.Марч, Д.Олсен). типологія політичних інститутів. Значення інституційних підходів до вивчення політичного життя. Інститут демократії в сучасних умовах: організаційні й процедурні компоненти.

Тема 2.3. Політичні інтереси суб’єктів політики і проблеми їх репрезентації.

Поняття “політичний інтерес” і процес його формування. Типологія політичних інтересів. Г.Пауел, Г.Лассуел про індивіда (особистість) і його політичну суб’єктність. А.Бентлі про групи як політичний суб’єкт. Типологія груп інтересів. Поняття “носії політичних інтересів” і їх різновиди. Політична суб’єктність соціально-демографічних спільнот. Проблема репрезентації інтересів.

Тема 2.4. Політична діяльність і її значення в творенні політичної субстанції.

Зміст поняття “політична діяльність”, її цілі, мотивація, напрями (С.Ліпсет, Є.Вятр, А.Боднар). психологічні концепції політичної діяльності (Г.Лассуел). Ж.Боден про елітарну політичну діяльність.

Основні типи, форми й різновиди політичної діяльності та її методи. Поняття “політичний популізм”, “політичний консенсус”, “політичний екстремізм”. Політичні технології і антитехнології. Наслідки політичної діяльності.

Тема 2.5. Громадянське суспільство як соціальна база політичного життя.

Виникнення та розвиток поняття “громадянське суспільство”, його зміст. Ліберально-демократична і соціал-демократична концепції громадянського суспільства. Ознаки, інститути та роль громадянського суспільства, способи його взаємодії з політичною владою. Проблеми формування громадянського суспільства в сучасній Україні.

Тема 2.6. Правова політика і її роль в творенні політичної субстанції.

Поняття “правова політика”, її зміст, напрями, основні принципи. Критерії правової політики і методи її здійснення. Сутність принципу здійснення політики “в рамках права, через право, за допомогою права”. Значення міжнародних актів по правам людини в здійсненні правової політики в перехідних суспільствах. Умови функціонування політичної опозиції в сучасних демократіях та гарантії для захисту прав меншості.

Змістовний модуль 3. Структурно-інституційні регулятори політики.

Тема 3.1. Політична влада як базова категорія “Загальної теорії політики”.

Поняття “політична влада”, її природа, ознаки, функції, ресурси, засоби. Типи і різновиди політичної влади. Сутність поняття “легітимність влади”. Розвиток веберівського розуміння легітимності сучасними наробками політичної науки (ідеологічна, релігійна, етична, плюралістично-демократична різновиди легітимності). Співвідношення понять “легітимність” і “легальність” влади. Поняття “узурпація” влади, її різновиди.

Кризи легітимності: причини, ознаки, прояви. Шляхи виходу із стану кризи легітимності політичної влади.

Тема 3.2. Концепції політичної влади.

Концептуальні підходи щодо визначення природи, типу, функціонального призначення політичної влади: телеологічні (Б.Рассел, Ф.Хайек, О.Тофлер); біхевіористичні (Ч.Меріам, Г.Лассуел); реляціоністські (Д.Картрайт, Дж.Френч); соціально-конфліктологічні (К.Маркс). М.Дюверже про насильство і авторитет влади як “дволикого Януса”. Анархістські погляди на владу.

Системний підхід і концепції рівнів влади: макрорівень (Д.Істон, Т.Парсонс); мезорівень (М.Кроз’є, К.Дойч); мікрорівень (Т.Кларк, М.Роджерс). Комунікативні теорії влади в рамках системного підходу (Н.Луман та ін).

Тема 3.3. Форми і способи здійснення влади.

Теорія розподілу повноважень гілок влади. Сучасні механізми стримань і противаг проти порушення принципу розподілу влади.

Поняття “форми політичного правління” та їх різновиди. Сучасні особливі риси монархій, республік (парламентські, президентські, змішані).

Поняття “політичний режим”: ознаки, функції, типологія.

Поняття “політичний курс”: ознаки, функціональне призначення, різновиди.

Співвідношення між формою політичного правління, політичним режимом та політичним курсом: спільні риси та відмінності.

Поняття “правлячі групи” та способи їх зміни при владі в умовах різних політичних режимів.

Політичні еліти та політичне лідерство і їх роль в розробці і здійсненні політичного курсу. Бюрократія та її роль в здійсненні влади. М.Вебер про бюрократію і сучасні теорії управління. Групи тиску та їх роль в реалізації принципів неокорпоративізму.

Тема 3.4. Політична система суспільства та її роль в здійсненні функцій політичної влади.

Зміст поняття “політична система”, її призначення та структурні компоненти. Теорії політичної системи (Д.Істон, Т.Парсонс, Г.Алмонд). постсистемні концепції.

Роль держави в політичній системі та форми її адміністративно-територіального устрою. Поняття “правова”, “соціальна” держава, їх ознаки, роль.

Типологія політичних систем. Партійні політичні системи і їх різновиди.

Політична партія та її роль в політичній системі: природа, функції, структура, типологія. Партійна система сучасної України.

Суспільно-політичні рухи і організації: природа, функції, типологія. Споріднені і відмінні риси між рухами і організаціями.

Сучасні міжнародні і українські молодіжні, феміністські організації і рухи.

Конфесійні об’єднання. Сучасний екуменістичний рух і його організаційні структури.

Характеристика політичної системи України на початку XXI ст.

Змістовний модуль 4. Теоретичні проблеми функціонування і розвитку політики.

Тема 4.1. Політичний процес як відображення динаміки політичних відносин.

Зміст поняття “політичний процес” і значення таких його компонентів, як “політична ситуація”, “політичне явище”, “політична подія”, “політичні сили”. Найбільш адекватні методи вивчення політичного процесу і прогнозування імовірних варіантів його розвитку. Значення політичних рішень. Об’єкти і суб’єкти політичного процесу.

Типологія політичних процесів і етапи їхнього функціонування і розвитку.

Концепції політичного процесу: раціонального вибору (У.Райкер, Дж.Найт); цивілізаційні (Л.Пай, О.Тофлер); детерміністські (К.Маркс, У.Ростоу, С.Ліпсет); інституційні (С.Хантингтон); біхевіористичні (Ч.Меріам).

Соціальний, просторовий і часовий виміри політичного процесу.

Тема 4.2. Політична стабільність.

Політична стабільність: сутність і параметри.

Теорії політичної стабільності: соціальної інтеграції (Е.Дюркгейм); універсальної правової системи (Т.Парсонс); соціальної теорії організації (Е.Мейо, М.Паркер, У.Оучі). К.Попер “Відкрите суспільство”.

Неораціональний підхід (П.Блау, Ф.Селзник, Т.Саймон).

Типологія політичної стабільності. Характерні риси динамічної політичної стабільності. Стагнаційна стабільність і її ознаки. Способи виходу із стану політичної стагнації.

Тема 4.3. Політичні конфлікти.

Політичний конфлікт як явище політичного життя. Сутність, причини, типологія.

Теорії політичного конфлікту (Л.Козер, Г.Зімель, Т.Парсонс, Р.Дарендорф). марксизм про соціально-політичну революцію. Шляхи і способи розв'язання політичного конфлікту.

Поняття: політичний компроміс: сутність і умови. Значення інноваційного політичного курсу, зміни і конкуренції політичних лідерів і еліт в здійсненні політичних реформ.

Поняття й стадії політичної кризи. Політична катастрофа і перспективи політичного процесу, проблема його керованості і цілеспрямованості. Варіанти подолання наслідків політичної катастрофи.

Тема 4.4. Виборчий процес і виборча кампанія.

Зміст поняття “виборчий процес”, його підґрунтя. Значення виборчого процесу у функціонуванні політичного життя. Принципи демократичного виборчого права. Поняття виборчого цензу та його сучасні різновиди.

Виборча компанія: поняття і етапи, регламенти і процедури.

Виборчі організації: структура і повноваження. Комітети виборців, спостерігачів та інші добровільні асоціації громадян і їх роль в виборчому процесі в перехідних суспільствах.

Виборчі системи: зміст поняття, принципи побудови, типологія. Сучасні концепції виборчих систем (Дж.Сарторі, С.Фішер, М.Шугарт). суспільне значення виборчої системи. Патології виборчих систем та значення загороджувального бар'єра.

Тема 4.5. Комунікаційні процеси і політика.

Поняття “політична комунікація”: зміст, функції. “Інформаційна влада” і її ресурси. Інформаційний ринок в політичному житті і його суб'єкти.

Агітаційно-пропагандистський (мобілізаційний) і маркетинговий способи поведінки суб'єктів інформаційного простору, їх відмінні риси і функції. Технології “паблік-релейшнз” (P.R). Політичне маніпулювання.

Засоби масової інформації як “четверта влада”. Мас-медіа і громадська думка: правові засади взаємодії.

Політична символіка і політична реклама в системі засобів масової інформації. Концепції соціальної відповідальності мас-медіа (Г.Петерсон, А.Катль, А.Каде).

Тема 4.6. Процеси політичної соціалізації особистості.

Поняття “політична соціалізація”: зміст, функції, умови. Етапи політичної соціалізації особистості, первинні і вторинні фактори впливу на формування політичних цінностей, норм поведінки. Типи політичної поведінки особи та їх мотивація (Ежі Вятр). Характерні ознаки політично-активної особистості (Л.Мілбрейт).

Концепції політичної соціалізації: елітаристська (Д.Бел, В.Мур); груп інтересу (А.Бентлі), рольового тренінгу (С.Верба, С.Ліпсет, С.Хантингтон), підкорення (І.Ренсе), політичної підтримки (Д.Істон, Ф.Грінстайн).

Змістовний модуль 5. Духовні основи політики як предметна галузь курсу.

Тема 5.1. Духовні компоненти політичних відносин: поняття, структура і роль.

Поняття духовних компонентів політичних відносин, їх взаємозв'язок з політичною діяльністю. Наука. Право. Мораль. Релігія. Політична свідомість, культура, ідеологія. Традиції і ментальність. Значущість інтелектуального потенціалу в функціонуванні політики.

Тема 5.2. Політична свідомість.

Політична свідомість як суб'єктивна рефлексія і орієнтація в політиці. Визначення поняття. Умови виникнення і шляхи формування. Структура політичної свідомості, типологія, рівні, функції. Релігійна свідомість. Значення свободи і демократії в цивілізаційному зростанні політичної свідомості та подолання явища амбівалентності. Стереотипи в політичній свідомості. Політична психологія.

Тема 5.3. Політична культура.

Визначення поняття “політична культура”, її структура та функції. Типологія. Г.Алмонд про критерії типологізації політичної культури. Сфери прояву політичної культури. Поняття політичного і правового нігілізму. Особливості політичної культури в умовах сучасної України.

Тема 5.4. Культура громадянства.

Визначення поняття “культура громадянства”, її природа та риси. Протилежність анархістському ставленню до влади.

Межі законслухняності і лояльності в умовах неправової політики.

Патріотизм як громадянська чеснота, позаполітична цінність.

Стан культурі громадянства в сучасній Україні.

Тема 5.5. Політична ідеологія.

Поняття “політична ідеологія”, її суспільні функції, відмінність від науки. Розбіжність понять “нормативний” та “емпіричний” аналіз політичних явищ. Структура політичної ідеології: політичні теорії, ідеї, суспільно-політичні ідеали, цінності, концепції політичного розвитку, політичні програми, політичні символи. Заангажованість політичної ідеології. Основні політико-ідеологічні доктрини сучасності.

Тема 5.6. Політика і мораль.

Діалектика взаємовпливу політики і моралі. Політика в морально-етичному вимірі. Політична етика. Наукові критерії етичного тлумачення політики. Етичні засади політичної діяльності. Політика і мораль в умовах реформування українського суспільства.

4. Структура навчальної дисципліни

№ Теми	Назва теми	Кількість годин :							
		Денна				Заочна			
		Загалом	у тому числі			Загалом	у тому числі		
			Лек	П/С	Сам. роб.		Лек	П/С	Сам. роб.
Модуль I Загальна теорія політики як навчальна дисципліна									
I.1.	Політична наука: об'єкт вивчення і структурні компоненти	8	2	2	4	8	-		8
I.2.	Загальна теорія політики: предметна сфера й функції	8	2	2	4	9	1		8
I.3.	Категорії «Загальної теорії політики»	8	2	2	4	9	1		8
I.4.	Методи «Загальної теорії політики»	10	2	2	6	8			8
I.5.	Поняття «концепція», «концептуальний підхід», ті їх співвідношення з поняттям «теорія»	8	2	2	4	8			8
	Разом за змістовим модулем 1	42	10	10	22	42	2		40
Модуль II Субстанціональні проблеми загальної теорії політики									
II.1.	Поняття об'єкта й суб'єкта в політиці, їх взаємоперехід (антиномія)	6	1	1	4	9	1		8
II.2.	Політичні інститути як політична субстанція	7	1	2	4	9	1		8
II.3.	Політичні інтереси суб'єктів політики і проблеми їх репрезентації	8	2	2	4	9	1		8
II.4.	Політична діяльність і її значення в творенні політичної субстанції	8	2	2	4	9	1		8
II.5.	Громадянське суспільство як соціальна база політичного життя	10	2	2	6	9	1		8
II.6.	Правова політика і її роль в творенні політичної субстанції	7	2	1	4	9	1		8
	Разом за змістовим модулем 2	46	10	10	26	54	6		48
Модуль III Структурно-інституційні регулятори політики									
III.1.	Політична влада як базова категорія «Загальної теорії політики»	10	2	2	6	9	1		8
III.2.	Концепції політичної влади	14	2	2	10	9	1		8

III.3.	Форми і способи здійснення влади	16	4	4	8	9	1		8
III.4.	Політична система суспільства та її роль в здійсненні функцій політичної влади	20	4	4	12	9	1		8
	Разом за змістовим модулем 3	60	12	12	36	36	4		32
<i>Модуль IV Теоретичні проблеми функціонування і розвитку політики</i>									
IV.1.	Політичний процес як відображення динаміки політичних відносин	6	-	-	6	9	1		8
IV.2.	Політична стабільність	10	2	2	6	9	1		8
IV.3.	Політичні конфлікти	10	2	2	6	9	1		8
IV.4.	Виборчий процес і виборча кампанія	6	2	2	2	9	1		8
IV.5.	Комунікаційні процеси і політика	10	2	2	6	9	1		8
IV.6.	Процеси політичної соціалізації особистості	4	-	-	4	9	1		8
	Разом за змістовим модулем 4	46	8	8	30	54	6		48
<i>Модуль V Духовні основи політики як предметна галузь курсу</i>									
V.1.	Духовні компоненти політичних відносин: поняття, сутність та роль	4	-	-	4	9	1		8
V.2.	Політична свідомість	8	2	2	4	9	1		8
V.3.	Політична культура	10	2	2	6	9	1		8
V.4.	Культура громадянства	10	2	2	6	9	1		8
V.5.	Політична ідеологія	10	2	2	6	9	1		8
V.6.	Політика і мораль	4	-	-	4	9	1		8
	Разом за змістовим модулем 5	46	8	8	30	54	6		48
	Всього	240	48	48	144	240	24	-	216

5. Теми семінарських занять
Семінарські заняття не передбачені.

6. Теми практичних занять
(дискусії, обговорення проблемних ситуацій, доповіді, захист рефератів, презентації за визначеною тематикою).

№ з/п	Назва теми	Кількість
1	Політична наука: об'єкт вивчення і структурні компоненти	2
2	Загальна теорія політики: предметна сфера й функції	2
3	Категорії «Загальної теорії політики»	2

4	Методи «Загальної теорії політики»	2
5	Поняття «концепція», «концептуальний підхід», ті їх співвідношення з поняттям «теорія»	2
6	Поняття об'єкта й суб'єкта в політиці, їх взаємоперехід (антиномія)	1
7	Політичні інститути як політична субстанція	2
8	Політичні інтереси суб'єктів політики і проблеми їх репрезентації	2
9	Політична діяльність і її значення в творенні політичної субстанції	2
10	Громадянське суспільство як соціальна база політичного життя	2
11	Правова політика і її роль в творенні політичної субстанції	1
12	Політична влада як базова категорія «Загальної теорії політики»	2
13	Концепції політичної влади	2
14	Форми і способи здійснення влади	4
15	Політична система суспільства та її роль в здійсненні функцій політичної влади	4
16	Політична стабільність	2
17	Політичні конфлікти	2
18	Виборчий процес і виборча кампанія	2
19	Комунікаційні процеси і політика	2
20	Політична свідомість	2
21	Політична культура	2
22	Культура громадянства	2
23	Політична ідеологія	2
24	Разом:	48

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Політична наука: об'єкт вивчення і структурні компоненти	4	8
2	Загальна теорія політики: предметна сфера й функції	4	8
3	Категорії «Загальної теорії політики»	4	8
4	Методи «Загальної теорії політики»	6	8
5	Поняття «концепція», «концептуальний підхід», ті їх співвідношення з поняттям «теорія»	4	8
6	Поняття об'єкта й суб'єкта в політиці, їх взаємоперехід (антиномія)	4	8
7	Політичні інститути як політична субстанція	4	8
8	Політичні інтереси суб'єктів політики і проблеми їх репрезентації	4	8
9	Політична діяльність і її значення в творенні політичної субстанції	4	8
10	Громадянське суспільство як соціальна база політичного життя	6	8
11	Правова політика і її роль в творенні політичної субстанції	4	8

12	Політична влада як базова категорія «Загальної теорії політики»	6	8
13	Концепції політичної влади	10	8
14	Форми і способи здійснення влади	8	8
15	Політична система суспільства та її роль в здійсненні функцій політичної влади	12	8
16	Політичний процес як відображення динаміки політичних відносин	6	8
17	Політичні інтереси. Політична стабільність	6	8
18	Політичні конфлікти	6	8
19	Виборчий процес і виборча кампанія	2	8
20	Комунікаційні процеси і політика	6	8
21	Процеси політичної соціалізації особистості	4	8
22	Духовні компоненти політичних відносин: поняття, сутність та роль	4	8
23	Політична свідомість	4	8
24	Політична культура	6	8
25	Культура громадянства	6	8
26	Політична ідеологія	6	8
27	Політика і мораль	4	8
	Разом:	144	216

До самостійної роботи відноситься:

- підготовка до лекцій, практичних занять;
- написання рефератів, есе.

8. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

9. Методи навчання

Методи навчання спрямовані на ефективне розв'язання навчально-професійних завдань:

Вербальні: лекції (проблемні, лекції-візуалізації), розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, обговорення проблемних ситуацій.

Наочні: ілюстрація (у тому числі мультимедійні презентації), презентація результатів власних досліджень

Практичні: виконання індивідуальних завдань тощо.

10. Форми контролю і методи оцінювання

(у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Контроль здійснюється протягом навчального року та семестрів під час проведення лекційних та семінарських занять, а також за допомогою написання та публічного захисту творчих робіт (рефератів та презентацій) під час проведення практичних занять. Підсумковий контроль проводиться у

вигляді заліку (3-й семестр), захисту курсової роботи (4-й семестр) та іспиту (4 -й семестр).

Критерії оцінювання результатів навчання:

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	
Відмінно	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом на підставі наданої викладачем літератури; вільно та аргументовано викладає вивчений матеріал під час усних виступів та письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; робить самостійні висновки, виявляє причинно- наслідкові зв'язки; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; проводить аналіз та порівняння вивченого матеріалу. Здобувач здатен формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями	глибоко та всебічно розкриває сутність практичних питань під час практичного заняття, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; використовує набуті теоретичні знання при виконання індивідуальної та самостійної роботи; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
Добре	достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; вільно використовує категоріальний апарат дисципліни; при представленні деяких питань не вистачає аргументації відповіді та застосування додаткової, самостійно вивченої інформації; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.	правильно відповів на більшість запитань /тестових завдань за зразком; має стійкі навички виконання завдання

Задовільно	володіє навчальним матеріалом та категоріальним апаратом на початковому рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.	має елементарні навички виконання завдання; правильно відповідає на половину запитань; виконав на достатньо примітивному рівні індивідуальні та самостійні завдання.
Незадовільно з можливістю повторного складання	володіє навчальним матеріалом фрагментарно, без аргументації та обґрунтування; безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити узагальнення, не володіє категоріальним апаратом; не може надати чітких відповідей та робити висновки.	не виконує індивідуальних завдань, але може дати відповідь на декілька питань для підсумкового контролю, здатен правильно вирішити окремі тестові завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички.
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не володіє категоріальним апаратом та навчальним матеріалом	не може дати відповідь на жодне питання з підсумкового контролю, потребує постійної допомоги викладача

11. Питання для поточного та підсумкового контролю

1. “Загальна теорія політики” як учбова дисципліна, її місце і значення в системі політичної науки.
2. Предметна сфера “Загальної теорії політики” та її функції.
3. Логіка теоретичного аналізу явищ політичного життя.
4. Методи “Загальної теорії політики”.
5. Поняття “концепція”, “концептуальний підхід” та їх співвідношення з поняттям “теорія”.
6. Поняття “об’єкт” і “суб’єкт” в політиці, їх взаємоперехід (антиномія).
7. Суб’єктно-об’єктні відносини в політиці і творення політичної субстанції.
8. Політичні інститути як політична субстанція.
9. Політичні інтереси суб’єктів політики і проблема їх репрезентації.
10. Політична діяльність і її значення в функціонуванні політичного життя.
11. Громадянське суспільство як соціальна база політичного життя.
12. Правова політика і її роль в творенні політичної субстанції.
13. Статус політичної опозиції в сучасних демократіях та гарантії захисту прав меншості.
14. Зміст поняття “структурно-інституційні регулятори політики”.
15. Політична влада як базова категорія “Загальної теорії політики”.
16. Концепції політичної влади.
17. Форми і способи здійснення влади.
18. Політична система суспільства та її роль в здійсненні функцій політичної влади.
19. Політичний процес як відображення динаміки політичних відносин.
20. Легітимність і легальність політичної влади.
21. Теорія розподілу гілок влади.
22. Сучасні способи стримань і противаг проти порушення принципу розподілу повноважень гілок влади.
23. Форми політичного правління: сучасні особливості різновидів монархії та республіки.
24. Політичний режим: поняття, функції, типологія, особливі риси.
25. Поняття “політичний курс”: типологія, динаміка.
26. Правлячі групи суспільства: поняття та способи зміни при владі в умовах різних політичних режимів.
27. Форми політичної участі громадян.
28. Політичне функціонування: зміст та форми.
29. Теорії бюрократії.
30. Політичне лідерство: концептуальні підходи.
31. Теорії політичних еліт.

32. Політична суб'єктність соціально-демографічних груп.
33. Типологія політичних процесів.
34. Теорії політичної стабільності.
35. Теорії політичного конфлікту.
36. Поняття “політична криза”, “політична катастрофа”, “політичний компроміс”.
37. Поняття “політичний розвиток”, “політична трансформація”, “політична модернізація”.
38. Теорії політичної модернізації.
39. Поняття “виборчий процес”, його принципи, етапи.
40. Поняття “виборча кампанія”: етапи, регламенти, процедури.
41. Виборчі органи: структура і повноваження.
42. Виборчі системи: зміст поняття, принципи побудови, типологія.
43. Сучасні концепції виборчих систем.
44. Характеристика виборчої системи в сучасній Україні.
45. Політологічні теорії держави.
46. Поняття “правова”, “соціальна” держава.
47. Форми територіально-адміністративного устрою сучасних держав.
48. Теорії політичної системи.
49. Поняття “партійні системи”.
50. Політична партія: функції, структура, типологія.
51. партійна система сучасної України.
52. Суспільно-політичні рухи і організації. Спільні риси і відмінності.
53. Сучасні міжнародні і українські молодіжні, феміністські організації і рухи.
54. Сучасний екуменістичний рух і його структури.
55. Групи тиску: поняття, типологія, способи діяльності.
56. Неокорпоративізм та його роль.
57. Комунікаційні процеси і політика.
58. Агітаційно-пропагандистський і маркетинговий способи поведінки політичних комунікаторів в інформаційному просторі.
59. Технології “паблік-рілейшнз” (P.R).
60. Концепції соціальної відповідальності мас-медіа.
61. Поняття “політична соціалізація”, її зміст, умови, етапи, фактори.
62. Політична поведінка особи: типологія і мотивація.
63. Теорія політичної участі і політичної активності особи.
64. Світовий політичний процес: поняття, структура, регулятори.
65. Суб'єкти світового політичного процесу та проблеми співвідношення їх цілей.

66. Функції держави в зовнішньополітичному процесі. Концепції зовнішньої політики.
67. Поняття “національний інтерес”: зміст та цивілізовані засоби реалізації.
68. Зміст національного інтересу сучасної України і основні напрямки її участі в зовнішньополітичному процесі.
69. Міжнародні, регіональні політичні організації і їх роль в функціонуванні світового політичного процесу.
70. Духовні компоненти політичних відносин: поняття, структура та роль.
71. Політична свідомість: зміст, рівні.
72. Політична культура: зміст і структура.
73. Культура громадянства.
74. Політична ідеологія, її цінності.
75. Політика і мораль, їх співвідношення як регуляторів політичного життя.
76. Політична психологія.
77. Політика і релігія: специфіка взаємодії.
78. Теоретичні моделі поєднання політики і моралі.
79. Свобода віросповідання як одна з найважливіших свобод особи.
80. Політичне життя і церква в Україні.
81. Політичне маніпулювання: зміст, цілі, способи.
82. Функціонування засобів масової інформації в сучасній Україні.
83. Основні національні школи політичної науки.
84. Сучасні теорії демократії.
85. Лібералізм як теорія і ідеологія. Сучасні течії.
86. Соціально-політичні ідеї та цінності консерватизму та неоконсерватизму.
87. Зміст соціал-демократичної парадигми політичного розвитку.
88. Роль і місце націй та етнонаціональних відносин в політичному житті.
89. Сучасні концепції фашизму. Тероризм.

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточний та періодичний контроль 3-й семестр (залік)									Сума балів
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль № 2				Змістовий модуль № 3		
T1.1	T1.2	T1.3	T2.1	T2.2	T2.3	T2.4	T3.1	T3.2	Залік 100
10	10	15	10	10	10	15	10	10	

Поточний та періодичний контроль 4-й семестр (іспит)										Іспит	Сума балів
Змістовий модуль №3		Змістовий модуль № 4				Змістовий модуль № 5					
T3.2	T4.1	T4.2	T4.3	T4.4	T5.1	T5.2	T5.3	T5.4	35	100	
15	5	5	10	5	5	5	5	10			

Система розрахунку підсумкової оцінки:

Підсумкова оцінка (ПО) з навчальної дисципліни «Загальна теорія політики»

вираховується за формулою $ПО = (КР + І) : 2$

де КР – оцінка за захист курсової роботи;

І – оцінка за іспит

ПО - середньоарифметичне значення між оцінками за захист курсової роботи та іспиту з округленням до цілого в бік збільшення.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D		
60-69	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

ІНДЗ ОК 20.2: КУРСОВА РОБОТА

Курсова робота є змістовним модулем в осягненні здобувачами проблематики загальної теорії політики та має на меті практичну апробацію набутих теоретичних знань під час написання академічного тексту.

Теми курсових робіт є індивідуальним навчальним дослідницьким завданням здобувачів. Обов'язковим є звернення здобувача до загальноукраїнського та регіонального контекстів проблеми, що розглядається.

Тематика курсових робіт щорічно оновлюється, затверджується рішенням кафедри політології та оприлюднюється на сторінці кафедри офіційного сайту ОНУ імені І. І. Мечникова.

Формою підсумкового контролю є диференційований залік за результатами публічного захисту ІНДЗ.

13. Навчально-методичне забезпечення

- ✓ Робоча програма навчальної дисципліни «Загальна теорія політики»;
- ✓ Силабус;
- ✓ Мультимедійні презентації.

Вищезазначене навчально-методичне забезпечення розміщено у гугл класі за посиланням:

<https://classroom.google.com/c/NjA1Mjc3MTg5MjMx?cjc=7clgozn>

14. Рекомендована література

Основна

1. Герасимчук Т. Ф., Киридон А. М., Троян С. С. Загальна теорія політики: навчальний посібник. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2017, 226 с.
2. Загальна теорія політики: Навчальний посібник. / Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. К.: Видавничий дім «Кондор», 2017, 226 с.
3. Сазонов М. І. Загальна теорія політики: комплекс навчально-методичних матеріалів з курсу для студентів спеціальності «Політологія». Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2010, 76 с.
4. Соціокультурні чинники трансформації політичної реальності у ХХІ столітті: моногр.: ред. кол. В.В. Попков, Є.С. Огаренко, Н.Є. Степанова О.Ю. Хорошилов. Одеса: ОНУ імені І.І. Мечникова, 2020, 296 с.
5. Неліпа Д.В. Системний аналіз політології. Підручник. Київ: центр учбової літ-ри, 2013. 304 с.

6. Політична наука в Україні. 1991-2016 рр.: у 2 т. Т. Політична наука: західні тренди розвитку й українська специфіка / НАН України. К.: Парламентське вид-во, 2016. 656 с.

Додаткова

1. Політична система сучасного суспільства: навчальний посібник / В.В. Мадіссон, Т. І. Кадлубович, Д.С. Черняк, Н.В. Пархоменко.: Київ: КНУТД, 2015, 229 с.
2. Політологічна енциклопедія : Навчальний посібник . Умань, 2016. 548 с.
3. Шляхтун П. П. Політологія: історія та теоріяЖ Підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 472 с.
4. Петришина О. В. Теорія держави і права. Посібник для підготовки до державних іспитів. Х.: Право, 2014. 208 с.

15. Електронні інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека Одеського національного університету URL: <http://lib.onu.edu.ua/>
2. Наукова періодика України. Сторінка відкритого доступу Національної бібліотеки України ім. В Вернадського. URL <http://www.nbuv.gov.ua/portal/>
3. Сайт альманаху «Грані». URL : <http://www.grani.org.ua/>
4. Сайт журналу «Віче». URL: <http://www.viche.info/>
5. Сайт журналу «Нова парадигма». URL:
6. <http://www.novaparadigma.org.ua/>
7. Сайт Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. URL: <http://www.ipiend.gov.ua/>
8. Сайт Українського незалежного центру політичних досліджень. URL: <http://www.ucipr.kiev.ua/>
9. Сайт Українського центру політичного менеджменту. URL: <http://www.politik.org.ua/>
10. Сайт міжнародного центру перспективних досліджень. URL: <http://www.icps.kiev.ua/library>